การจัดบริการสุขภาพให้แก่พนักงานในองค์กรขนาดใหญ่

นพ.มานิตย์ ประพันธ์ศิลป์*

การดูแลสุขภาพอนามัยแก่พนักงานในองค์กรขนาดใหญ่ นอกจากเป็นบริการที่จำเป็นที่จะต้องจัดขึ้นเพื่อให้เป็นไปตาม พ.ร.บ.แรงงานแล้ว ยังเป็นมาตรการสำคัญยิ่งในด้านการประกอบการและการอาชีวอนามัย เพื่อมุ่งจัดบริการด้านสุขภาพให้ครบแบบองค์รวมแก่พนักงานทั้งในด้านการส่งเสริมสุขภาพ และป้องกันและควบคุมโรค การดูแลรักษาพยาบาลและฟื้นฟูสภาพ ตลอดจนบริการด้านอาชีวอนามัยและอาชีวเวชศาสตร์ให้พนักงานให้ปลอดภัยจากโรคอันจะเกิดจากการทำงาน รวมทั้งอุบัติเหตุ อุบัติภัย และพิษภัยจากสารเคมีและมลภาวะจากสิ่งแวดล้อมต่างๆ ทั้งนี้เพื่อให้พนักงานมีสุขภาพ และมีสมรรถภาพที่สมบูรณ์ สามารถทำงานให้แก่องค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ ได้ผลผลิตตามเป้าหมายที่องค์การกำหนด ด้วยขวัญกำลังใจ ความจงรักภักดี และสามัคคีธรรม อันจะช่วยให้การบริหารงาน และการจัดบริการต่างๆ ราบรื่น คล่องตัวและมั่นคงอย่างยั่งยืนด้วย บทความนี้ได้ครอบคลุมบริการสุขภาพหลักที่สำคัญ เพื่อสนองผลและผลกระทบดังกล่าว สมดังคำขวัญที่ว่า "สุขภาพ สมรรถภาพที่ดี เพิ่มผลผลิตทวี เศรษฐกิจเจริญ"--*บรรณาธิการ*

ความนำ

สุขภาพเป็นองค์ประกอบส่วนหนึ่งที่สำคัญที่สุดต่อชีวิตมนุษย์ที่พึงแสวงหาและรักษาไว้ ผู้บริหารองค์กรต่างๆ ล้วนต้องการที่จะเห็นคนขององค์กรมีสุขภาพและพลานามัยที่ดี ทั้งนี้ เพราะสุขภาพมีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อการทำงาน สุขภาพและสมรรถภาพที่ดีของพนักงานย่อมเป็นปัจจัยเสริมในการเพิ่มผลผลิตและเพิ่มผลงาน/รายได้ให้แก่องค์กร แต่ในทางตรงกันข้ามหากองค์กรใดเต็มไปด้วยบุคลากรที่มีโรคภัยไข้เจ็บคุกคาม องค์กรนั้นย่อมมีผลงาน/ผลิตผลและรายได้ที่ตกต่ำ และพนักงานเองก็ขาดความสุข ความจงรักภักดี ขวัญกำลังใจ และสามัคคีธรรม ด้วยเหตุนี้องค์กรที่ดีจึงมีแนวความคิดที่จะดูแลรักษาสุขภาพของคนในองค์กรให้อยู่ในระดับที่ดีที่สุดเท่าที่ความสามารถขององค์กรนั้นจะทำได้

กิจกรรมเพื่อสุขภาพ

ในอดีตและปัจจุบันตามพระราชบัญญัติแรงงานองค์กรเอกชน ขนาดใหญ่จำเป็นต้องจัดให้มีสถานพยาบาลหรือคลินิกซึ่งมีแพทย์และหรือพยาบาลเพื่อดำเนินการตรวจสุขภาพรับคนเข้าทำงาน และให้การรักษาพยาบาลแก่พนักงานที่เจ็บป่วยในสถานประกอบการ แต่ในปัจจุบันองค์ความรู้ ความเข้าใจ ความสนใจ ตลอดจนความตระหนักเรื่องสุขภาพได้มีมากขึ้น ทุกวันนี้คนทั่วไปเริ่มเข้าใจกันแล้วว่าสุขภาพที่ดีไม่สามารถเกิดขึ้นได้จากการมีเพียงแพทย์และพยาบาลคอยให้การรักษาพยาบาล ซึ่งเป็นปลายเหตุเท่านั้น แต่สุขภาพที่ดีต้องเริ่มจากการส่งเสริมสุขภาพและการป้องกันโรคอันเป็นต้นเหตุของการมีสุขภาพดีหรือการเกิดโรคภัยไข้เจ็บ ดังจะเห็นว่า วงการแพทย์เริ่มปรับเปลี่ยนรูปแบบการดูแลสุขภาพโดยการมุ่งสร้างโรงพยาบาลไว้รักษาผู้เจ็บป่วยเป็นหลัก (Illness Model) มาเป็นการมุ่งส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรค รวมทั้งดูแลสุขภาพผู้รับบริการ

*พบ. MSc. นายแพทย์ที่ปรึกษา บริษัท ลิเวอร์บราเธอร์ (ประเทศไทย) จำกัด

ครบแบบองค์รวม (Holistic care) ให้เกิดสุขภาพดี และมีความสุขสมบูรณ์ด้วยคุณภาพชีวิตที่ดี (Wellness Model)

สุขภาพจะดีหรือมีการเสื่อมถอยและเกิดโรค ย่อมเป็นผลจากปฏิสัมพันธ์ระหว่าง คน สิ่งแวดล้อม และภยันตรายด้านเคมี ชีวะ หรือฟิสิกส์ ด้วยเหตุนี้ การพุ่งความสนใจและให้บริการไปที่คนอย่างเดียว ย่อมไม่ใช่บริการสุขภาพที่สมบูรณ์ แต่การบริการสุขภาพที่ดีจะต้องครอบคลุมองค์ประกอบทั้งด้านคน สิ่งแวดล้อม และภยันตรายต่างๆ

บริการสุขภาพขององค์กรเอกชนขนาดใหญ่ในปัจจุบันจึงมักจะเป็นบริการที่ผสมผสานกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับคน สิ่งแวดล้อม และภยันตราย เพื่อให้เกิดผลในเชิงป้องกัน ส่งเสริม รักษา และฟื้นฟูสุขภาพของพนักงาน บริการสุขภาพสำหรับพนักงานขององค์กรเอกชนขนาดใหญ่ที่มีการผลิตและบริการ ซึ่งมีพนักงานทั้งในสายการผลิตในโรงงาน พนักงานในสำนักงาน และพนักงานเดินตลาด จะมีการจัดบริการที่ประกอบด้วยกิจกรรมด้านต่างๆ เช่น

1. **การควบคุมด้านสิ่งแวดล้อมและภยันตราย** ในสถานประกอบการจะมีการเฝ้าระวังและประเมินสภาวะที่อาจเป็นอันตรายต่อผู้ปฏิบัติงาน เช่น ด้านเสียง ฝุ่น สารเคมี การระบายอากาศ แสงสว่าง สภาพเครื่องมือเครื่องจักรที่ไม่ปลอดภัย ฯลฯ แล้วดำเนินการควบคุมแก้ไขมิให้พนักงานต้องเสี่ยงต่อสภาวะอันตราย อุบัติเหตุ อุบัติภัย โรคภัย และพิษภัยต่างๆ จากการทำงาน

2. **การจัดให้มีและใช้เครื่องป้องกันอันตรายส่วนบุคคล** จัดให้มีและควบคุมการใช้เครื่องป้องกันอันตรายต่างๆ เช่น รองเท้านิรภัย แว่นนิรภัย หน้ากาก ถุงมือหมวกนิรภัย ที่อุดหูป้องกันเสียง ฯลฯ เป็นต้น โดยการจัดตั้งคณะกรรมการความปลอดภัย และจัดฝึกอบรมด้านความปลอดภัยขึ้นตามกฎหมายอีกด้วย

3. **การตรวจประเมินสุขภาพของพนักงาน** มีการตรวจประเมินสุขภาพเพื่อวัตถุประสงค์ต่างๆ ได้แก่

- การตรวจประเมินสุขภาพก่อนรับเข้าทำงานหรือย้ายงาน เพื่อคัดกรองพนักงานที่มีโรคหรือสภาพร่างกายไม่เหมาะสมกับงานที่จะทำ
- การตรวจประเมินผลกระทบของงานต่อสุขภาพหลังจากทำงานไปได้ครบช่วงเวลาหนึ่ง เพื่อค้นหาว่า สุขภาพมีการเปลี่ยนแปลงในทางเสื่อมหรือไม่ เพื่อการป้องกันแก้ไขก่อนการเกิดโรคหรือเกิดความพิการ
- การตรวจประเมินหลังการเจ็บป่วย เพื่อจัดหางานที่เหมาะสมกับสภาพร่างกายช่วงฟื้นตัวให้ทำ

4. **การส่งเสริมสนับสนุนให้พนักงานมีสุขนิสัยที่ดี** การป้องกันควบคุมโรคที่เกิดจากพฤติกรรมสุขภาพ เช่น โรคอ้วน เบาหวาน ความดันโลหิตสูง เส้นเลือดอุดตัน การช่วยให้พนักงานเลิกสูบบุหรี่ การทดสอบสมรรถภาพทางกาย การกระตุ้นและจัดให้มีสวัสดิการด้านการออกกำลังกาย เป็นต้น

5. **การป้องกันและควบคุมโรคติดต่อ** การป้องกันและควบคุมดูแลสุขภาพ รวมทั้งผลิตภัณฑ์และสิ่งแวดล้อมให้ปลอดภัยจากโรคติดต่อต่างๆ นับเป็นสิ่งจำเป็น เช่น ในการประกอบอาหาร หรือการส่งออกผลิตภัณฑ์อาหารต่างๆ ซึ่งต้องปลอดจากเชื้อโรคติดต่อ จำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้ประกอบการต้องจัดดูแลสถานที่ทุกขั้นตอนให้ถูกสุขลักษณะ อาทิ การจัดให้มีห้องล้างมือ ห้องน้ำ และห้องเปลี่ยนเสื้อผ้าสำหรับพนักงาน การให้วัคซีนที่จำเป็น และการแยกผู้ป่วยโรคติดต่อบางชนิดในช่วงที่ติดต่อออกจากเพื่อนร่วมงาน ตลอดจนการเฝ้าระวังตรวจตัวอย่างอาหาร น้ำ และผลิตภัณฑ์อาหาร ตลอดจนสิ่งแวดล้อมให้ปลอดจากเชื้อโรคติดต่อ

6. **การรักษาพยาบาล** การจัดให้มีชุดอุปกรณ์ปฐมพยาบาลไว้ตามจุดปฏิบัติงานต่างๆ จัดให้มีห้องพยาบาลที่มีแพทย์และพยาบาลคอยให้บริการ รวมทั้งมีความพร้อมในการส่งผู้ป่วยไปรักษาต่อยังโรงพยาบาลได้โดยสะดวกรวดเร็ว

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดรูปแบบการจัดบริการ

ปัจจัยที่จะเป็นตัวกำหนดว่าควรจะมีกิจกรรมสุขภาพด้านใดและอย่างไร ได้แก่

1. จำนวนพนักงาน ระดับการศึกษา

2. ประเภทของธุรกิจและการผลิต มีอัตราการเกิดอันตรายต่อสุขภาพสูงหรือต่ำ

3. สภาพทางภูมิศาสตร์ของสถานที่ตั้งของสถานประกอบการอยู่ห่างไกลสถานพยาบาลเพียงใด

4. สถานประกอบการอยู่รวมกันที่เดียว หรือกระจัดกระจายเป็นหน่วยเล็กๆ

5. ฐานะและความมั่นคงทางด้านการเงินและสวัสดิการขององค์กร

6. ความรู้ความเข้าใจและความสนใจ ความห่วงใยด้านสุขภาพ ความปลอดภัยและสวัสดิการของฝ่ายจัดการและองค์กรของลูกจ้าง เช่น สหภาพแรงงาน

7. นโยบายและการจัดโครงสร้างองค์กรที่ทันสมัยและมั่นคง

8. ความรู้ ความเข้าใจ และการรวมตัวเพื่อดูแลสวัสดิภาพ สุขภาพ สวัสดิการของพนักงานด้วยกันเองขององค์กรของลูกจ้าง เช่น สหภาพแรงงาน และผู้อำนวยการฝ่ายบุคคล รวมทั้งคณะกรรมการฝึกอบรมความปลอดภัย ซึ่งประกอบด้วยผู้แทนจากทั้งสองฝ่ายคือ นายจ้างและพนักงาน

บุคลากรและหน่วยงานบริการสุขภาพ

องค์กรที่มีพนักงานจำนวนมาก มีฐานะทางการเงินและโครงสร้างการจัดองค์กรที่มั่นคงดี และมีผู้บริหารที่ทันสมัยด้วยวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล ย่อมมีความพร้อมที่จะจัดบริการได้ดีกว่าองค์กรขนาดเล็กที่มีโครงสร้างความมั่นคงทางการเงิน และผู้บริหารที่ยังไม่ดีพอ เช่น มีทีมแพทย์พยาบาลที่มีความรู้ทางด้านอาชีวเวชศาสตร์และอนามัย มีทีมนักวิชาการด้านความปลอดภัย อนามัยและสิ่งแวดล้อมเป็นเจ้าหน้าที่รับผิดชอบทำงานเต็มเวลา ซึ่งมีความคุ้มค่าสามารถให้คำแนะนำและบริการได้อย่างเข้าใจและสอดคล้องต่อปัญหาของพนักงานและองค์กร และมีการพัฒนางานอย่างมีคุณภาพและมีความต่อเนื่องหรือยั่งยืนกว่าการใช้ทีมงานจ้างเหมาหรือเข้ามาทำงานบางเวลา ซึ่งจะเข้าใจปัญหาได้น้อยกว่าและขาดความต่อเนื่องและการพัฒนาที่ยั่งยืน รวมทั้งส่วนใหญ่ยังมีปัญหาการจัดและให้บริการที่ด้อยคุณภาพเพราะมุ่งหวังผลกำไรมากเกินไป

องค์กรขนาดใหญ่บางแห่งที่มีพนักงานจำนวนมากปฏิบัติงานในท้องที่ห่างไกลจากโรงพยาบาล ก็อาจจัดตั้งโรงพยาบาล หรือสถานพยาบาลของตนเองเพื่อให้บริการแก่พนักงานและครอบครัวของพนักงานได้อย่างครบถ้วนและถูกต้อง

โดยทั่วไป องค์กรเอกชนขนาดใหญ่มักจะมีแพทย์ที่ปรึกษาเป็นผู้ให้คำแนะนำนโยบายด้านสุขภาพแก่ฝ่ายจัดการขององค์กร ทั้งด้านการจัดบริการและสวัสดิการด้านการรักษาพยาบาล ทั้งนี้หน่วยงานบริการด้านสุขภาพมักจะเป็นหน่วยงานอิสระในสังกัดฝ่ายบุคคล โดยมีแพทย์เป็นผู้บริหารจัดการหน่วยงาน

สวัสดิการด้านการรักษาพยาบาล

ในประเทศไทย สวัสดิการด้านการรักษาพยาบาลที่องค์กรเอกชนมีให้แก่พนักงาน เป็นเรื่องที่พนักงานทุกระดับให้ความสนใจ และเป็นกิจกรรมที่ใช้งบประมาณสูงที่สุดเมื่อเทียบกับกิจกรรมสุขภาพด้านอื่นๆ ในปัจจุบันแหล่งเงินที่รับภาระค่าใช้จ่ายด้านการรักษาพยาบาลของพนักงานองค์กรเอกชนขนาดใหญ่มาจากหลายแหล่งด้วยกัน ได้แก่

1. กองทุนทดแทน

องค์กรเอกชนต้องจ่ายเงินสมทบเข้ากองทุน จะเป็นเงินมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับประเภทของการประกอบการและจำนวนการเกิดอุบัติเหตุ อุบัติภัย กองทุนทดแทนจะเป็นผู้รับผิดชอบค่ารักษาพยาบาลของพนักงานที่ได้รับบาดเจ็บหรือเป็นโรคที่เกิดจากการทำงาน ตามวงเงินที่ระบุไว้ในกฎระเบียบของกองทุน

2. กองทุนประกันสังคม

องค์กรเอกชนขนาดใหญ่มากกว่าร้อยละ 95 จะขึ้นทะเบียนไว้กับกองทุนประกันสังคม ซึ่งจะรับผิดชอบการให้บริการรักษาพยาบาลแก่พนักงานที่บาดเจ็บหรือมีโรคที่ไม่ได้เกิดจากการทำงาน ซึ่งสามารถเลือกสถานพยาบาล

สำหรับประกันตนได้เอง

3. บริษัทประกันภัยและกองทุนทดแทนผู้ประสบภัยจากรถ

การบาดเจ็บที่เกิดจากอุบัติภัยบนท้องถนนทุกชนิดจะมีบริษัทประกันภัยและกองทุนทดแทนผู้ประสบภัยจากรถเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายการรักษาพยาบาลในวงเงินจำนวนหนึ่ง ขึ้นอยู่กับว่าอุบัติภัยครั้งนั้นผู้บาดเจ็บเป็นผู้กระทำผิดหรือไม่ และวงเงินประกันภัยถูกกำหนดไว้สูงเพียงใด

4. เงินงบประมาณขององค์กร

องค์กรจะรับภาระค่าใช้จ่ายด้านการรักษาพยาบาลที่นอกเหนือจากที่เบิกจ่ายได้จากแหล่งเงินทั้งสามที่กล่าวข้างต้น ในบางองค์กรก็จะรับภาระค่ารักษาพยาบาลทั้งหมดตามที่จ่ายจริง ทั้งที่เกิดขึ้นในโรงพยาบาลของรัฐทุกแห่งและที่เกิดขึ้นในโรงพยาบาลเอกชนบางแห่งที่กำหนดไว้ จะจำกัดก็เฉพาะค่าห้อง ค่าอาหาร ตามระดับตำแหน่งของพนักงาน ในขณะที่บางองค์กรก็จะรับภาระค่ารักษาพยาบาลทั้งหมดตามที่จ่ายจริงเฉพาะที่เกิดขึ้นในโรงพยาบาลของรัฐบาล แต่จะมีวงเงินไม่เกินระดับหนึ่งสำหรับการรักษาในโรงพยาบาลเอกชน

อย่างไรก็ดี บางองค์กรใช้วิธีซื้อประกันสุขภาพให้พนักงาน เพื่อให้พนักงานไปใช้บริการรักษาพยาบาลตามที่กำหนดไว้ในแผนประกันฯ ที่ทำไว้ และในบางองค์กรก็อนุญาตให้พนักงานจ่ายเงินสมทบไปกับค่าธรรมเนียมที่จ่ายให้บริษัทประกันสุขภาพเพื่อซื้อแผนประกันฯ ที่ครอบคลุมสิทธิประโยชน์สูงกว่าที่บริษัทจะซื้อให้

สวัสดิการด้านการรักษาพยาบาลขององค์กรเอกชนขนาดใหญ่มักจะครอบคลุมไปถึงคู่สมรสและบุตร แต่วงเงินค่ารักษาพยาบาลที่ให้แก่คู่สมรสและบุตรจะถูกกำหนดไว้ไม่สูงนักเมื่อเทียบกับของพนักงาน

เนื่องจากในองค์กรเอกชนขนาดใหญ่ พนักงานสามารถที่จะเลือกใช้บริการรักษาพยาบาล โดยใช้แหล่งเงินได้จากหลายทาง พนักงานจึงมักเลือกใช้จากที่มีความสะดวกสบายสูงสุด คือจากส่วนขององค์กรเอกชน พนักงานมักไม่ค่อยจะเลือกใช้บริการของกองทุนประกันสังคม โรงพยาบาลประกันสังคมบางแห่งมองเห็นจุดนี้ที่จะใช้ดึงจำนวนสมาชิกที่จะมาขึ้นทะเบียนให้ได้จำนวนมาก จึงได้ยื่นข้อเสนอในรูปเครือข่ายประกันสังคมต่อองค์กรเอกชนบางแห่งว่า ถ้าพนักงานไปขึ้นทะเบียนประกันสังคมกับโรงพยาบาลแห่งนั้นแล้ว พนักงานสามารถไปใช้บริการรักษาพยาบาลที่โรงพยาบาลเอกชนและคลินิกอื่นๆ นอกเครือข่ายได้อีกด้วย โดยโรงพยาบาลประกันสังคมแห่งนั้นจะเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้น จนกว่าจะหมดวงเงินที่ได้รับมาจากกองทุนประกันสังคม ซึ่งก็ทำให้องค์กรเอกชนสามารถใช้ประโยชน์จากเงินที่ต้องจ่ายเข้ากองทุนประกันสังคมได้ดียิ่งขึ้น

รูปแบบสวัสดิการด้านการรักษาพยาบาลที่องค์กรเอกชนขนาดใหญ่จัดให้แก่พนักงานในปัจจุบันล้วนมีจุดอ่อนไม่สามารถตอบสนองความต้องการของพนักงานที่ไม่เหมือนกันได้ ตัวอย่างเช่น กลุ่มพนักงานที่มีการศึกษาสูง ฐานะทางเศรษฐกิจดี ก็ชอบที่จะมีอิสระและความสะดวกสบายในการเลือกใช้บริการรักษาพยาบาลที่มีคุณภาพสูง โดยไม่เกี่ยงที่จะต้องมีส่วนร่วมรับผิดชอบค่าใช้จ่าย ในขณะที่กลุ่มพนักงานที่ฐานะทางเศรษฐกิจไม่สู้ดีนัก ก็ชอบที่จะใช้บริการที่ราคาถูกโดยที่ตนเองไม่ต้องร่วมรับผิดชอบค่าใช้จ่ายเลย ถึงแม้จะเสียความสะดวกสบายและขาดอิสระในการเลือกใช้สถานบริการที่มีคุณภาพก็ตาม ทางออกสำหรับปัญหานี้น่าจะเป็นวิธีการแบบพหุลักษณ์ คือ ใช้หลายรูปแบบร่วมกัน ให้พนักงานมีทางเลือกได้ตามความชอบของแต่ละคน เช่น มีทั้งแบบซื้อประกันสุขภาพที่มีวงเงินคุ้มครองให้สำหรับกลุ่มแรกที่พร้อมจะเสียค่าใช้จ่ายเพิ่มเติม ส่วนกลุ่มที่สององค์กรจะต้องควบคุมบริหารจัดการเองให้อยู่ขอบเขตที่เหมาะสมในการเลือกใช้บริการ แต่พร้อมที่จะรับผิดชอบค่ารักษาพยาบาลที่เกิดขึ้นทั้งหมด

สรุป

ในประเทศไทย เมื่อกล่าวถึงบริการสุขภาพ การรักษาพยาบาลเมื่อเกิดการเจ็บป่วยและอุบัติเหตุอันเป็นการแก้ไขปลายเหตุจะเป็นกิจกรรมที่ได้รับความสนใจสูงสุดจนละเลยเรื่องการป้องกันและส่งเสริมสุขภาพที่เป็นต้นเหตุอัน

ควรเป็นเรื่องที่มีความสำคัญต่อสุขภาพไม่ยิ่งหย่อนกว่าการรักษาพยาบาล คนในองค์กรเอกชนขนาดใหญ่ก็มีความรู้สึกนึกคิดไม่แตกต่างไปจากนั้น แต่เนื่องจากองค์กรเอกชนขนาดใหญ่ในประเทศไทยมักเป็นของบริษัทข้ามชาติที่มีรูปแบบที่ดีจากในประเทศอุตสาหกรรม หรือไม่เช่นนั้นก็เป็นบริษัทไทยที่ฝ่ายจัดการและสวัสดิการได้เห็นรูปแบบที่ดีจากประเทศต่างๆ ที่พัฒนาด้านอาชีวอนามัยได้ผลดีมากมาแล้วนำมาประยุกต์ใช้ จึงไม่ละเลยที่จะจัดให้มีกิจกรรมด้านป้องกันโรคและการส่งเสริมสุขภาพเข้าไปด้วย แม้ว่าจะยังไม่สมบูรณ์ดีนักเมื่อเทียบกับที่ปฏิบัติกันในประเทศแม่แบบ

หน่วยงานภาครัฐที่ดูแลเรื่องนี้ ทั้งจากกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม กระทรวงอุตสาหกรรม และกระทรวงสาธารณสุข ตลอดจนทบวงมหาวิทยาลัยที่ผลิตนักวิชาการสาขาต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง เช่น สภาอุตสาหกรรม สภาหอการค้า และสมาคมต่างๆ ตลอดจนสหภาพแรงงาน ฯลฯ ควรจะได้ให้ความสนใจและร่วมมือประสานงานกันในการดูแลสุขภาพและความปลอดภัย รวมทั้งสิ่งแวดล้อมในการทำงานของพนักงานให้ดีกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบันและกำกับดูแลให้เป็นไปตามกฎหมายและมาตรฐาน ทั้งทางด้านอุตสาหกรรมและอาชีวอนามัย เพื่อพัฒนาให้สู่ความเป็นประเทศอุตสาหกรรมใหม่และได้คุณภาพตามมาตรฐานสากล เพื่อให้สินค้าและผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมจากไทยสามารถแข่งขัน ส่งออกให้ตลาดเสรีได้ทัดเทียมนานาประเทศในยุคโลกาภิวัตน์ต่อไป

คมคำ ◆ ความคิด

"การใช้การวิจัยหรือปัญญาวิเคราะห์ตนเองและธรรมชาติรอบตนเอง จึงเป็นหัวใจของการศึกษาอันสัมพันธ์กับชีวิตและสังคม การศึกษา การเรียนรู้ให้เกิดปัญญาด้วยการวิจัยตลอดชีวิต ตั้งแต่ปฏิสนธิจนตาย จึงเป็นสิ่งจำเป็นของมนุษย์ทุกคน ทุกเพศ ทุกวัย ไม่ว่าจะยากดีมีจน ทุกคนต้องศึกษาและทุกส่วนของสังคมต้องเกื้อหนุนการศึกษาและการวิจัย"

➡ *ศ.ดร.สิปปนนท์ เกตุทัต "การประชุมวิชาการเรื่อง การศึกษากับการวิจัยเพื่ออนาคตของประเทศไทย"*